

Milost vám a pokoj

Texty na tento týden

Efezským 1–6

Základní verš

„Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil.“ (Ef 2,8–10)

Londýnská atrakce – vyhlídkové kolo *London Eye* – umožňuje návštěvníkům pohled do velké dálky. Z výšky 135 metrů nad řekou Temží lze pozorovat veškeré důležité budovy: Big Ben, parlament a mnohé historické paláce a katedrály. Vlivný profesor Nového zákona a odborník na Pavlovy spisy N. T. Wright napsal, že „list Efezským se mezi ostatními Pavlovými listy vyjímá téměř jako *London Eye*. Není to nejdelší ani neúplnější z jeho spisů, ale nabízí úchvatný pohled na celou šířku jeho díla. Když si ho celý prostudujeme, můžeme jako z ptačí perspektivy vnímat všechna témata, která byla pro Pavla důležitá.“ (WRIGHT, N. T. *Paul for Everyone: The Prison Letters*. Londýn: SPCK, 2004, s. 13.)

V listu Efezským se Pavel nezaměřuje na místní problémy. Dopis je napsán tak, jako by se Pavel snažil oslovit všechny věřící a všechny křesťanské sbory, ať se nacházejí kdekoli. Nadčasová témata dopisu nám nabízejí „úchvatný pohled“, jehož prostřednictvím se Pavel snaží ovlivnit náš svět a naše uvažování. Když se budeme tento týden věnovat shrnutí jednotlivých kapitol, položme si otázku: Které důležité pravdy obsažené v listu Efezským by měly nadále formovat náš život?

Osnova lekce

Závěrečná lekce studia listu Efezským je shrnutím hlavních myšlenek celého dopisu, se snahou pojmenovat to nejdůležitější z každé kapitoly.

- Ef 1: Díky Kristu máme všechna požehnání (neděle)
- Ef 2: Díky Kristu máme dar spasení (pondělí)
- Ef 3: Na společenství spasených má vesmír pochopit Boží moudrost (úterý)
- Ef 4: Církev je společenství jednoty v rozmanitosti (středa)
- Ef 5: Díky daru milosti můžeme žít jako „děti světla“ (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

JSME POŽEHNÁNI V KRISTU

³Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdaril vším duchovním požehnáním nebeských darů; ⁴v něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. ⁵Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny. (Ef 1,3–5)

Osobní studium

Kdosi jednou přirovnal dopis Efezským k Alpám Nového zákona. Pavel, náš horolezecký průvodce, nás v Ef 1 bere na rychlý výstup. Sice se zadýcháme, ale ohromí nás výhled z vrcholu.

Znovu si přečti 1. kapitolu listu Efezským. Co tě nejvíce oslovuje a inspiruje? Co považuješ za nejdůležitější?

Text Ef 1,3–14 funguje jako mapa na vrcholu hory, která nám pomáhá rozpoznat jednotlivé vrchy na obzoru. Pavel soustředí naši pozornost na důležitá místa v rozlehlé krajině plánu spasení. Scénérie pokrývá celé rozpětí dějin spásy – od věčné minulosti přes činy naplněné Boží milostí v Kristu až po věčnou budoucnost.

Boží vykoupení věřících odráží Boží kroky uskutečněné „před stvořením světa“ (Ef 1,4), které se nyní realizují v našich živo-

tech (viz Ef 1,7.8.13.14). Boží plán vznikl ještě před stvořením a naplno se završí na konci času (Ef 1,9.10). Potom se „vše“, „v nebi“ i „na zemi“, sjednotí v Kristu. Tak, „až se naplní čas“ (Ef 1,10), bude vše dokončeno. Tehdy naplno pochopíme tento tajemný Boží plán (Ef 1,9). V současnosti můžeme mít jistotu, že spasení, jehož původcem je Kristus a které je naší nadějí, je důležitou součástí rozsáhlého Božího plánu vykoupení „všeho“.

Pobyt na vrcholu hory člověka inspiruje k pokoře a díkůvzdání. V textu Ef 1,15–19 Pavel vzdává v modlitbě díky Bohu. Modlí se, aby věřící mohli zažít spasení, které pro ně naplánoval Bůh. Ocítáme se v dalším strmém stoupání, které nás vede do nebes ke vzkříšenému a vyvýšenému Kristu, který navěky vládne nade vším (Ef 1,20–23).

Prostřednictvím Boží milosti zjevené a uskutečněné v Ježíši Kristu můžeme prožít tento den na vrcholu hory!

Aplikace

V textu Ef 1,4 se dozvídáme, že Bůh „nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří“. Jak rozumíš těmto slovům? Bůh nás vyvolil dříve, než začal existovat náš svět! Jaký vliv má na tvou naději vědomí, že Bůh touží, abys byl spasen?

SPASENÍ JAKO DAR

⁸Milostí tedy jste spaseni skrze víru. ⁹Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. ¹⁰Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil. (Ef 2,8–10)

Osobní studium

Při čtení Efezským 2. kapitoly se snaž odpovědět na otázku: Co pro nás Bůh udělal prostřednictvím svého Syna Ježíše Krista?

„Ale Bůh...“ Tato dvě slova jsou tak naplněná nadějí, že by je měl znát každý člověk. Ve verších Ef 2,1–10 Pavel popisuje pochmurnou minulost svých posluchačů. Jejich situace však nebyla příliš odlišná od stavu celého lidstva. Náš úděl je stejný. Byli jsme ve vzpouře proti Bohu, naše životy ovládal hřích a satan (Ef 2,1–3). „Ale Bůh, bohatý v milosrdenství...“ (Ef 2,4), co udělal Bůh pro ně a pro nás? (1) On nás oživil s Kristem – Kristovo vzkříšení je naše vlastní. (2) Spolu s Kristem jsme vystoupili na nebesa – Kristovo nanebevstoupení je i naše vlastní. (3) V nebi nás posadil s Kristem – Kristova korunovace je i naší korunovací (Ef 2,4–7). Ve vztahu ke Kristovu životu a dílu nejsme jen náhodní kolemjdoucí, kteří by s tím neměli nic společného. Kristův život, smrt a vzkříšení změnily celý vesmír. Bůh koná pozoruhodné činy ne pro nějaké naše zásluhy, kterými bychom si něco zasloužili, ale pro svou milost (Ef 2,8.9). Bůh však touží, aby věřící spolu s Kristem dělali „dobré skutky“ (Ef 2, 10).

Text Ef 2,1–10 ukazuje, že každý z nás má podíl na tom, co pro nás Kristus vykonal. Verše Ef 2,11–22 na to navazují myšlenkou, že jako společenství věřících tvoříme Kristovo tělo.

Ježíšova smrt má vertikální aspekt, který umožňuje vztah věřícího s Bohem (Ef 2,1–10), a také horizontální aspekt, který ovlivňuje naše vztahy s druhými (Ef 2,11–22). Ježíš svým křížem ničí vše, co odděluje věřící různého původu (pohané a židé), včetně zneužití Zákona k rozšíření propasti nejen mezi těmito dvěma skupinami, ale i mezi lidmi obecně (Ef 2,11–18). Ježíš zároveň buduje úžasný, nový chrám složený z věřících. Pohané, kteří byli kdysi vyloučeni z uctívání na posvátných místech chrámu, se nyní připojují k židovským věřícím, aby se stali jedním Božím lidem. I my se stáváme součástí Boží církve, „chrámu, posvěceného v Pánu“ (Ef 2,19–22).

Díky Boží milosti máme výsadu žít ve vzájemném společenství s Ježíšem i s našimi sestrami a bratry ve víře.

Text Ef 2,8–10 sehrál důležitou roli v obrácení mnoha lidí a také v dějinách. Martin Luther právě díky těmto veršům pochopil hloubku Boží milosti, která naplnila jeho srdce. Z těchto veršů vychází i několik základních tvrzení reformace: spasení je jediné z víry, jediné díky milosti, jediné prostřednictvím Krista a jen k slávě Boží. V roce 1738, osmnáct dní po svém obrácení, kázal John Wesley na Oxfordské univerzitě. Ve svém kázání přinesl „manifest nového hnutí“. Název jeho kázání byl „Spasení z víry“ a kázal právě na text Ef 2,8.

Aplikace

Jak ve svém životě poznáváš „dobré skutky, které ti Bůh již předem připravil“? Co děláš proto, abys je i zrealizoval?

JSME CÍRKVÍ ŽIVÉHO BOHA

²⁰Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit nade všechno víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, ²¹jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všecha pokolení na věky věků! Amen. (Ef 3,20.21)

Osobní studium

Proč je důležité a zároveň úžasné být součástí Boží církve? (Ef 3)

Pro každého je povzbuzením, když členové církve mluví o společenství pozitivně a s vděčností. Ale i ti nejnadšenější z nás zaostávají za Pavlovým strhujícím svědectvím o církvi, které se nachází ve 3. kapitole listu Efezským. Pavel nejprve začne mluvit o svých modlitbách za věřící v Efezu (Ef 3,1; porovnej Ef 1,15–23), ale pak odbočí a věnuje se tomu, jak Bůh tvoří svou církev (Ef 3,2–13). Nakonec opět pokračuje modlitbou (Ef 3,14–21). Při čtení Pavlových slov pochopíme důležité skutečnosti o Božím „plánu“ nebo „tajemství“:

- Bůh měl již od věků „tajemství“ nebo „plán“, jak vytvořit svou církev (Ef 3,3–5.9.11).
- Díky životu a smrti Ježíše Krista začal Bůh svůj plán uskutečňovat (Ef 3,11; porovnej Ef 2,11–22).

- Prostřednictvím zjevení se Pavel dozvěděl o „tajemství“ církve a úžasné skutečnosti, že pohané mají být plnohodnotnou součástí církve (Ef 3,3–6).
- Pavel se podííl na šíření tohoto dobrého poselství, když káže pohanům o „nevystižitelném Kristově bohatství“ (Ef 3,8.9).
- Církev složená ze židů a z pohanů nyní „nebeským vládám a mocnostem“ ohlašuje Boží „mnohotvarou moudrost“ (Ef 3,10) a oznamuje jim jejich přicházející záhubu (viz Ef 6,10–20). Plán na sjednocení všeho v Kristu (Ef 1,10) se již uskutečňuje a čas „mocností“ je krátký.

Takové chápání církve motivuje Pavla modlit se za věřící. Představ si, že podobně se modlí i za tebe (Ef 3,14–21). Chce, abychom se nechali „prostoupit vší plností Boží“ (Ef 3,19). Je to skvělá motivace podílet se na úžasném, rozvíjejícím se tajemství sjednocené církve.

Aplikace

Jaké bariéry rozdělují věřící v naší církvi nebo společenství? Proč by ve světle Pavlova poselství Efezským neměly takové bariéry existovat? Co můžeš udělat, abys je pomáhal odstranit?

JEDNOTA VÍRY

³... a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje. ⁴Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději jste byli povoláni; ⁵jeden je Pán, jedna víra, jeden křest, ⁶jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech. (Ef 4,3–6)

Osobní studium

Ve 4. kapitole listu Efezským Pavel žádá věřící, aby se vzdali určitého typu jednání, a naopak – aby v jejich životě bylo vidět jiné jednání. O čem Pavel mluví?

Tato kapitola začíná a končí výzvami, abychom jako členové církve o sebe navzájem dbali (Ef 4,1–3.32). Mezi těmito výzvami Pavel zdůrazňuje, že bychom v církvi měli budovat jednotu. Zdůrazňuje to výroky, že je: (1) jedno tělo, (2) jeden Duch, (3) jedna naděje, (4) jeden Pán (Ježíš Kristus), (5) jedna víra, (6) jeden křest a (7) jeden Bůh a Otec (Ef 4,4–6). Tyto duchovní skutečnosti nás sjednocují.

Přestože nám Bible zaručuje jednotu, je naším úkolem ji zvelebovat a budovat. Proto bychom se měli vždy snažit „zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje“ (Ef 4,3). Jedním ze způsobů, jak k tomu může přispět každý z nás, je být aktivní „částí“ Kristova těla (Ef 4,7–16). Každý úd je speciálně obdarovanou částí těla a měl by přispívat k prosperitě a rozvoji celého těla (Ef 4,7.16). Všichni můžeme mít užitek z práce apoštolů, proroků, evangelistů, pastýřů a učitelů (Ef 4,11.12). Dary, kterými Duch obdaroval

církev, mají sjednocující funkci, pomáhají nám společně dorůstat v Krista, který je hlavou celého těla (Ef 4,13.15).

Pavel věřícím v Efezu připomíná, že život v závislosti na Kristu přináší důležitou změnu: „Pak už nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení – lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu“ (Ef 4,1). Tato slova jasně naznačují, že raná církev čelila určitým vnitřním bojům způsobeným „lidskou falší“ a „sváděním k bludu“.

Poslední Pavlova výzva v této kapitole zní: „... buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám“ (Ef 4,32). Než zazní, Pavel žádá věřící, aby se vyvarovali své bývalé tvrdosti srdce (Ef 4,17–24) a také hněvu a lži. Vyjadřování křesťanů by mělo být naplněno slovy, která pomáhají a přinášejí milost (Ef 4,25–31).

Když společenství prožívá klidné období, zní tato kapitola přívětivě a laskavě. Mnohem náročnější – a důležitější – je číst toto poselství tehdy, když se dostaneme do nějakého konfliktu. Pamatujeme i dnes na to, abychom prožívali jednotu Kristova těla. Je to jednotu, za kterou zemřel.

Aplikace

Jak můžeš přispět k jednotě vašeho místního společenství a jak k jednotě celosvětové církve?

JSME PŘÍJEMCI I DÁRCI MILOSTI

⁸ *Vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem. ⁹Žijte proto jako děti světla – ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda; ¹⁰zkoumejte, co se líbí Pánu. ¹¹Nepodílejte se na neužitečných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem. (Ef 5,8–11)*

Osobní studium

Při čtení Efezským 5. kapitoly se zamysli nad Pavlovou výzvou, abychom ve vztazích s druhými žili podle evangelia. Která z jeho výzev je pro tebe mimořádně důležitá?

Začneme-li číst Ef 5 od prvního verše, může se nám stát, že nám něco důležitého unikne. Začněme tedy raději veršem Ef 4,32, ve kterém Pavel říká Efezským: „... buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.“

Jako věřící jsme vyzváni, aby naše chování k druhým bylo formováno Božím odpuštěním a Boží láskou. Právě v tom máme následovat Boha! (Srov. Mt 5,43–48.)

Pavel dává do protikladu dva diametrálně odlišné způsoby života. Na jedné straně je život inspirovaný a vedený Boží láskou, na druhé straně pohanský přístup k životu. Místo toho, aby si lidé vážili druhých jako bratrů nebo sester v Boží rodině, příliš často využívají druhé pro své sexuální potěšení a pak se tím ještě chlubí (Ef 5,3.4). Pavel varuje, že takový přístup k životu nemá v no-

vém světě, který Bůh připravuje, žádnou budoucnost (Ef 5,5–7).

Věřící se mají odvrátit od své temné minulosti, žít „jako děti světla“ (Ef 5,8–10) a následovat Otcovu lásku. Pavel nás opět varuje před „neužitečnými skutky tmy“ vykonávanými „potají“ (Ef 5,11.12). Máme žít v Kristově světle (Ef 5,13.14). Místo toho, abychom promarnili své životy v opilosti, máme naplno využívat čas, zpívat Pánu, děkovat Bohu za jeho lásku (viz Ef 5,15–21).

Pavel rozšiřuje téma následování Boží lásky radami křesťanským manželům a manželkám. Kristova obětavá láska k církvi se stává vzorem pro křesťanské manžele (Ef 5,25–33) a věrnost církve Kristu se stává vzorem pro křesťanské manželky (Ef 5,22–24). Namísto toho, aby křesťanští manželé sobecky zneužívali dar lidské sexuality, soustředí se na to, aby si jeden druhého vážili a prokazovali si úctu, protože jsou „jedním tělem“ (Ef 5,28–33).

„Jako milované děti následujte Božího příkladu...“ (Ef 5,1). Z Boží milosti jsme dnes povoláni žít podle této výzvy i ve vztazích s druhými.

Aplikace

Jak rozumíš veršům Ef 5,1.2? Jak v tomto kontextu vnímáš význam slov „žít v lásce“ a „následovat Boží příklad“?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Na závěr se zamysleme nad poslední kapitolou dopisu Efezským. Dozvídáme se v ní, že jako církev tvoříme Boží armádu, jejíž snahou má být dosažení pokoje.

V listu Efezským Pavel zobrazil církev jako tělo Kristovo (Ef 1,22.23; 4,11–16), jako Boží chrám (Ef 2,19–22) a jako Kristovu nevěstu a manželku (Ef 5,21–33). V Ef 6,10–20 Pavel popisuje církev jako Boží armádu a přináší rázné volání do zbraně. Je to pasáž, která nabízí mnoho zaslíbení a zároveň může být nepochopena nebo zneužita.

Pavlova slova bychom mohli nesprávně chápat jako výzvu chopit se skutečných zbraní nebo působit ve vztahu k druhým tvrdě a bojovně. Pavel však klade důraz na jednotu, pomáhající slova a laskavost (viz zejména Ef 4,25–5,2). Popisuje Boží poselství jako „evangelium pokoje“ (Ef 6,15). Prostřednictvím „vojenské metafory“ nechce nabádat církev k vedení války v tradičním smyslu. Spíše máme usilovat o pokoj a mír v duchovním boji proti zlu. Pavel vstupuje na bojiště velkého sporu a vyzývá nás, abychom se přihlásili do Boží armády.

Měli bychom tak učinit s realistickým hodnocením nepřítelů. Nikdy totiž nesmíme podcenit síly mocností, které se nás snaží zničit. Nečelíme jen lidským nepřítelům, ale bojujeme „proti nadzemským duchům zla“ (Ef 6,12), jejichž nelítostným velitelem je ďábel (Ef 6,11). Nemusíme se však nechat zastrašit našimi nepřáteli. Bůh je spolu s námi v každém boji (Ef 6,10) a dává nám tu nejlepší výzbroj – svou vlastní „Boží zbroj“ (Ef 6,11; porovnej Iz 59,17). Dal nám k dispozici pravdu, spravedlnost, pokoj, víru, spasení a Ducha (Ef 6,13–17). Jelikož Bůh jde před námi a my jsme od hlavy k patě oblečeni do jeho výzbroje, nemůžeme prohrát. Vítězství je jisté.

Otázky k rozhovoru

1. Přestože nejsme spaseni svými skutky, Pavel píše: „Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil“ (Ef 2,10). Jaký je tedy cíl našich dobrých skutků?
2. Pavel píše: „Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit nade všechno víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit...“ (Ef 3,20). Jaká „moc“ v nás působí a jak by se měla projevat v našich životech?